FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33564
Nom: Dret de la seguretat social I
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1309 - Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans	Facultat de Ciències Socials	3	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1309 - Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans	Derecho de la seguridad social	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

TATAY PUCHADES MARIA CARMEN

RESUM

Amb l'assignatura Dret de la Seguretat Social I es pretén introduir a l'alumne en l'àmbit de la relació jurídica de seguretat social, que suposa l'obligació dels poders públics de mantenir un sistema de protecció social que garanteix a la ciutadania l'assistència i prestacions amb les quals fer front a situacions de necessitat (art. 41 de la Constitució Espanyola) i el recíproc compromís de les persones protegides de complir amb les obligacions derivades de la protecció del sistema.

Aquesta protecció es porta a terme a través de la inclusió en el sistema de la Seguretat Social, que respon tant a criteris professionals (pertinença a un determinat règim de Seguretat Social com a conseqüència del tipus d'activitat desenvolupada) com a criteris personals (nacionalitat, residència…). Per això s'estudia l' estructura del Sistema de Seguretat Social i els diferents col·lectius de persones que l'integren.

També s'aborda l'ordenació, jurisdicció i inspecció de la Seguretat Social i la gestió del sistema de Seguretat Social que han de ser assumides pels poders públics; efectuant-se aquesta última sota la direcció i tutela dels respectius departaments ministerials, amb subjecció als principis de simplificació, racionalització, economia de costos, solidaritat financera i unitat de caixa, eficàcia social i descentralització, a través de les entitats gestores de la Seguretat Social; sent possible la col·laboració de les empresàries i empresaris, bé individualment o bé mitjançant les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social, sense perjudici d'altres formes de participació de les persones interessades.

L'assignatura continua amb l'estudi de la formalització de la relació jurídica de Seguretat Social, que es porta a terme mitjançant dels denominats actes d'enquadrament: afiliació (inici de relació), alta (inici d'activitat), baixa (fi d'activitat) de les treballadores i dels treballadors, i inscripció d'empreses; i de les fonts financeres del sistema espanyol de Seguretat Social. Més concretament, els règims que integren el

sistema de la Seguretat Social utilitzen per al seu finançament un sistema de repartiment, per a totes les contingències i situacions emparades amb l'existència d'un fons d'estabilització únic per a tot el sistema de la Seguretat Social, que tindrà per finalitat atendre les necessitats originades per desviacions entre ingressos i despeses, i quan es tracte de pensions causades per incapacitat permanent o mort derivades d'accident de treball o malaltia professional la responsabilitat de la qual correspongui assumir a les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social o, si escau, a les empreses declarades responsables, el model de finançament serà el de capitalització de l'import d'aquestes pensions, sent objecte fonamental d'estudi la regulació de la cotització i recaptació de les quotes de la Seguretat Social.

Finalment, l'assignatura es detindrà en l'estudi dels principis i regles generals de l'acció protectora de la Seguretat Social, entesa com el conjunt de prestacions que un sistema de Seguretat Social atorga com a conseqüència de l'existència d'uns riscos o contingències. Aquestes es diferencien entre comunes i professionals, sent les primeres les quals no tenen relació alguna amb l'activitat laboral i les segones les quals són conseqüència directa de la mateixa. Incidint-se especialment en els conceptes d'accident treball i malaltia professional i en l'estudi de les prestacions de la Seguretat Social, que s'atorguen prèvia verificació del compliment dels requisits previs per a atorgar-les, bé siguin contributius (alta i cotització prèvia, si escau), bé assistencials o no contributius (manca de determinats nivells de renda legalment establerts o l'existència de càrregues familiars, etc.).

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana que l'alumnat haja cursat, almenys, les assignatures Elements jurídics bàsics per a les relacions laborals, Dret del Treball I i Dret del Treball II, doncs el seu contingut hauria de servir com base als futurs coneixements a adquirir en l'assignatura Seguretat Social I, permetent un desenvolupament més adequat de la mateixa, al no ser necessari la iniciació en aquests coneixements i sent molt útil la remissió als mateixos.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1309 - Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Analitzar, sintetitzar i raonar críticament.

Analitzar i avaluar els factors que determinen les desigualtats en el món del treball.

Analitzar i avaluar les decisions emanades dels agents que participen en les relacions laborals.

Aplicar el marc normatiu regulador de la Seguretat Social i de la protecció social complementària.

Aprendre de manera autònoma i desenvolupar la iniciativa i l'esperit emprenedor.

Assessorar i gestionar en matèria de Seguretat Social i protecció social complementària.

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Conèixer el marc normatiu regulador de la Seguretat Social i de la protecció social complementària.

Conèixer el marc normatiu regulador de les relacions laborals.

Conèixer i analitzar els principis, àmbits i procediments d'actuació de les institucions polítiques sociolaborals.

Conèixer i aplicar els principis del codi deontològic professional.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer la rellevància dels drets fonamentals, la igualtat i la prohibició de discriminació en les relacions laborals i en el sistema de Seguretat Social.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar accions d'organització i planificació.

Desenvolupar una visió interrelacionada sobre les diferents disciplines acadèmiques que analitzen l'àmbit laboral.

Gestionar la informació, redactar i formalitzar informes i escrits.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a respondre a les diverses necessitats professionals i socials.

Respectar i promocionar els drets fonamentals, la igualtat entre homes i dones, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, els valors democràtics i la sostenibilitat.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Seleccionar i gestionar informació i documentació sociolaboral.

Utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. CONCEPTE I FONTS DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. INTRODUCCIÓ. Tècniques de protecció de necessitats. Assegurances Socials i Seguretat Social

II. EVOLUCIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL EN ESPANYA.

III. FONTS DE LA SEGURETAT SOCIAL. Normes internacionals; Dret comunitari. Constitució. Normes legals; la Llei General de la Seguretat Social. Normes reglamentàries.

2. CAMP D'APLICACIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. ÀMBIT SUBJECTIU DEL SISTEMA ESPANYOL DE SEGURETAT SOCIAL.

II. CRITERIS PERSONALS I TERRITORIALS.

III. CRITERIS PROFESSIONALS. L'ESTRUCTURA DEL NIVELL PROFESSIONAL. Règim General i règims especials. Sistemes especials.

IV. CAMP D¿APLICACIÓ DEL RÈGIM GENERAL. Inclusions. Exclusions.

V . CAMP D¿APLICACIÓ DELS SISTEMES I RÈGIMS ESPECIALS.

3. GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL. Entitats Gestores. Serveis Comuns.

II. COL¿LABORACIÓ EN LA GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL. Mútues col.laboradores amb la Seguretat Social. Empreses col¿laboradores.: col¿laboració obligatòria i col¿laboració voluntària. Mutualitats de Previsió Social.

4. ACTES D¿ENQUADRAMENT EN LA SEGURETAT SOCIAL

I. ACTES D¿ENQUADRAMENT.

II. INSCRIPCIÓ D'EMPRESES.

III. AFILIACIÓ.

IV. ALTA.

V . BAIXA
VI. PECULIARITATS ALS RÈGIMS ESPECIALS: ESPECIAL REFERÈNCIA AL RETA

5. FINANÇAMENT DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. FINANÇAMENT DE LA SEGURETAT SOCIAL. Sistemes de finançament i recursos financers. Fons de reserva

II. COTITZACIÓ AL RÈGIM GENERAL LA SEGURETAT SOCIAL. Subjectes obligats i responsables. Objecte. Desenvolupament. Supòsits especials.

III. RECAPTACIÓ DE LES QUOTES. Gestió recaudatoria. Subjectes responsables. Prescripció. Períodes de recaptació
IV. PECULIARITATS EN ELS SISTEMES ESPECIALS DEL RÈGIM GENERAL I EN ELS RÈGIMS ESPECIALS: ESPECIAL REFERÈNCIA AL RETA

6. ACCIÓ PROTECTORA DE LA SEGURETAT SOCIAL : CONTINGÈNCIES PROTEGIDES I RÈGIM JURÍDIC DE LES PESTACIONS

I.CONTINGÈNCIES PROTEGIDES
1. Accident de treball.
2. Malaltia professional.
3. Contingències comunes i altres
II. RÈGIM JURÍDIC DE LES PRESTACIONS.
1. Requisits. Quantia màxima. Complements a mínims. Revaloració de les pensions.
2. Complement per a combatre bretxa de gènere.
3. Incompatibilitats
4. Prescripció i caducitat. Reintegrament de prestacions indegudes.
5. PECULIARITATS EN ELS SISTEMES I REGÍMS ESPECIALES.

7. PRESTACIONS NO CONTRIBUTIVES (REQUISITS I QUANTIA)

I. PENSIONS DE JUBILACIÓN I INCAPACITAT NO CONTRIBUTIVA
II. PROTECCIÓ FAMILIAR
III. EL INGRÉS MÍNIM VITAL

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	25,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

En el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'assignatura "Seguretat Social I" es farà ús de la lliçó magistral al costat de formes didàctiques de participació, amb l'objecte de buscar la implicació de l'alumnat en aquell procés, així com la interacció professorat-estudiantat i estudiantat-estudiantat.
Per això, tot i que en la distribució de treball es distingeixen entre hores teòriques i hores pràctiques, el desenvolupament docent es portarà a terme, si fos possible, a través de classes teòric-pràctiques, que permetan, al temps, la lliçó magistral en la qual s'exposen a l'alumnat, els conceptes bàsics del seu contingut i l'aplicació pràctica dels mateixos a supòsits reals o ficticis.

AVALUACIÓ

1ª CONVOCATÒRIA:
Es requereix un mínim de 5 punts per a poder aprovar l'assignatura. La nota final del mòdul s'obtindrà sumant dues qualificacions: les notes obtingudes a través de l'avaluació contínua i la nota de l'examen en la data oficial, conforme a les següents regles:
A) AVALUACIÓ CONTÍNUA
Avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència regular i participació activa en les activitats presencials propostes, tals com la realització de pràctiques o la participació en activitats complementàries, la resolució de qüestionaris, l'elaboració i/o lliurament de treballs, de forma individual o col·lectiva, tot açò prenent en consideració el grau d'implicació i esforç de l'alumnat en el procés d'ensenyament-aprenentatge i les habilitats i actituds mostrades durant el desenvolupament de les mateixes. Mitjançant aquest mètode d'avaluació contínua podrà obtenir-se un màxim de 2,5 punts (representa el 25 % de la nota final).
B) EXAMEN EN LA DATA OFICIAL
Nota màxima: 7,5 punts (representa el 75 % de la nota final)
En la valoració de la prova s'atendrà als següents criteris:
a)Adequació de la resposta al que es pregunta: concreció i precisió
b)Redacció i ortografia
c) Precisió terminològica i tècnica
d) Coherència i lògica interna de la fonamentació de les respostes
e) La utilització adequada dels textos legals i/o criteris jurisprudencials. Les respostes consistents en un simple "sí" o "no" o sense cap justificació, no es prendran en consideració.
SERÀ NECESSARI OBTENIR UN APROVAT EN L'EXAMEN (3,75 punts) per a poder afegir la nota obtinguda, si escau, mitjançant l'avaluació continua.
2ª CONVOCATÒRIA:
Es considera que les activitats de l'avaluació contínua desenvolupades durant el curs tenen caràcter recuperable. A aquelles persones que tinguen superada l'avaluació contínua, se'ls conservarà la nota per a la segona convocatòria. En cas contrari, podran recuperar-la. A aquests efectes, la recuperació consistirà en la realització d'una prova addicional en la data de l'examen de la segona convocatòria que permeta avaluar l'adquisició dels resultats d'aprenentatge treballats durant el curs i obtindre la part corresponent de la nota d'avaluació contínua.
L'examen tindrà el mateix caràcter i valor que en la primera convocatòria i, igualment, serà necessari superar-lo per a poder sumar la nota d'avaluació contínua.
L'alumnat que haja seguit l'avaluació contínua i haja segut avaluat de la mateixa, en el supost de no presentar-se a la prova final en la data oficial de l'examen (tant en 1a com en 2a convocatòria), obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.
Quan, en aplicació de les normes previstes per al cas de coincidència d'examens al Reglament d'Avalaució i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València, o qualsevol altre motiu reglamentàriament establit (v. gr. supostos de força major justificada), siga necessario realitzar la prova en una altra data diferent a la oficial, el professorat responsable podrà determinar motivadament una modalitat d'examen diferent a la prevista a la guia docent. En estos supostos, la nova modalitat d'examen a

realitzar ha de mantenir el mateix nivell d'exigència i dificultat que el realitzat amb caràcter general a la resta del grup.

BIBLIOGRAFIA

ROQUETA BUJ, Remedios; TATAY PUCHADES, Carmen (Dir.) (2026). Derecho de la Seguridad Social I (15ª ed.). Valencia: Tirant lo Blanch
BLASCO LAHOZ, José Francisco; LÓPEZ GANDÍA, Juan. Curso de Seguridad Social (última ed.). Valencia: Tirant lo Blanch
http//: www.seg-social.es
BLASCO LAHOZ, José Francisco. El régimen especial de la seguridad social de los trabajadores por cuenta propia o autónomos (2ª ed). Tirant lo Blanch
GÓMEZ SALADO, Miguel Ángel.(2018). Robótica, empleo y seguridad social: la cotización de los robots para salvar el actual estado del bienestar. Revista Internacional y Comparada de Relaciones Laborales y Derecho del Empleo. https://ejcls.adapt.it/index.php/rlde_adapt/article/view/604
LLOMPART BENNÀSSAR, Magdalena (2019). La cotización a la Seguridad Social. Tirant lo Blanch.
LOUSADA AROCHENA, José Fernando. (2021). Enfermedades profesionales en perspectiva de género. Bomarzo.
TERUEL FERNÁNDEZ, Carlos. (2021). El Régimen Jurídico de las Mutuas Colaboradoras con la Seguridad Social. Aranzadi/Civitas.
SANCHEZ PÉREZ, José (2014) La configuración jurídica del accidente de trabajo, ed. Laborum, Murcia.